

Kunnskapsdepartementet
Att. Rolf L. Larsen
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

Dato: 20.01.2010
Deres ref.: 200905396
Vår ref.: 2009/2458

Besøksadresse: Gimlemoen, Kristiansand
Direkte: 38141012
Faks:

Saksbehandler:
Bjørn Jan Monstad
bjorn.j.monstad@uia.no

Forskrift om rammeplan for grunnskolelærerutdanning Høring Høringssvar fra Universitetet i Agder

Universitetet i Agder har i brev av 6.1.2010 søkt om dispensasjon fra deler av den foreslåtte rammeplanen for å gjennomføre et forsøk med felles første semester med 30 studiepoeng pedagogikk og elevkunnskap. I brevet blir det blant annet argumentert med behov for å hente erfaringer med alternative måter å organisere de to første årene i de nye grunnskolelærerutdanningene. I samarbeidsmøter med Universitetet i Stavanger og Høgskolen i Telemark har UiA fått støtte for ønsket om variasjon ved innføring av de nye grunnskolelærerutdanningene i Region Sørvestlandet.

Søknaden om dispensasjon vil likevel ikke prege universitetets høringsuttalelse til forskriften som skal gjelde som nasjonale retningslinjer for de nye lærerutdanningene.

Generelle vurderinger

Det er en styrke for fremtidens lærere og grunnskoleelever at Forskrift om rammeplan for grunnskolelærerutdanning har som mål å gi den nye lærergenerasjonen tilstrekkelig faglig og pedagogisk kompetanse gjennom økt profesjonsretting, sterkere fagdidaktisk orientering, forskningsbasert og praksisorientert undervisning.

Det er positivt at det er noe rom for tolkning av kravene til de nye grunnskolelærerutdanningene, når disse skal utdanne lærere til en mangfoldig skole med store variasjoner i de regionale utfordringene. Universitetet i Agder mener likevel at handlingsrommet er for lite i flere sammenhenger.

Sentrale elementer i St.meld.nr. 11 (2008-2009) Læreren – rollen og utdanningen har stor betydning for kvaliteten i den nye grunnskolelærerutdanningen. Dette gjelder tanken om PEL over flere år som sammenbindende fag, kravet om progresjon i utdanningsløpet, restriksjoner på samkjøring mellom de to grunnskolelærerutdanningene, og restriksjoner på felles elementer med disiplinstudier i sentrale skolefag. Disse ideelle kvalitetselementer er samtidig vesentlige kostnadsdrivere som følge av strukturelle restriksjoner som hindrer gjenbruk, sambruk og fellesundervisning. Et større handlingsrom for utdanningsinstitusjonene er derfor nødvendig. De sentrale myndigheter bør har tillit til at utdanningsinstitusjonene selv stiller høye krav til kvalitet i grunnskolelærerutdanningene, og vil sikre intensjonene i stortingsmeldingen så langt det er mulig innen de gitte økonomiske rammer. Uten større handlingsrom vil utdanningsinstitusjonene måtte begrense tilbudet av valgfag til studentene i begge grunnskolelærerutdanningene i vesentlig grad. Det er en reell risiko for at vesentlige elementer i reformen vil bli utsatt for kompromisser pga snevre økonomiske rammer.

Til § 1 Virkeområde og formål

Universitetet i Agder har ingen merknader og slutter seg til forslaget.

Til § 2 Læringsutbytte

Universitetet i Agder mener det er behov for en gjennomgang av sammenhengen mellom kunnskap og ferdigheter i beskrivelsene av læringsutbytte. Eksempelvis vil vi nevne at det ikke er tilstrekkelig med

kunnskap om ”skolens formål, verdigrunnlag, lovgrunnlag...”. Det bør også fremkomme som ferdighet i yrkesutøvelsen.

Motsatt er det vanskelig å tenke seg ferdigheter i ”estetisk utfoldelse” uten at det ligger et kunnskapsgrunnlag om feltet til grunn.

Det siste er samtidig et eksempel på hvor utfordrende det vil være å sikre tilstrekkelig kunnskap og fokus på områder som ikke i vesentlig grad er del av den obligatoriske undervisningen. Et annet eksempel som vil gjelde for grunnskolelærerutdanningen for 5.-10. trinn, er bruk av bokmål og nynorsk ”på en kvalifisert måte i profesjonssammenheng”.

Avgrensningene som rammeplanutvalget på side 6 har gjort for sine beskrivelser, kan sies å være i strid med intensjonene i kvalifikasjonsrammeverket.

For grunnskolelærerutdanningen for 1.-7. trinn savner UiA formuleringer knyttet til små barns lek og læring. Lek er små barns viktigste aktivitetsform. Lærere som underviser på særlig 1.-4. trinn bør derfor ha gode kunnskaper om lek og forbindelser mellom lek og læring i ulike sammenhenger.

Forslag til nytt strekpunkt i § 2 under Læringsutbytte særskilt for 1.7. trinn:

Kandidaten

-har kunnskap om lekens betydning for læring

Til § 3 Struktur for differensiert grunnskolelærerutdanning

Universitetet i Agder støtter tanken om mulighet for studentmobilitet etter 2. og 3. studieår. Vi synes imidlertid at rammen, slik den foreligger, har for sterke bindinger. Vi foreslår at første og andre år ses på som en helhet, og at institusjonene selv kan bestemme fordeling og rekkefølge innenfor disse to årene. På denne måten vil en kunne skape særpreg og kvalitet på den enkelte institusjonen og likevel legge til rette for mobilitet. Det er et ønske at både PEL-faget i begge utdanningene og de obligatoriske fagene på 1.-7. trinn kan underlegges en slik frihet.

Omleggingen til to atskilte lærerutdanninger innebærer et stort økonomisk løft for institusjonene, og det oppleves som lite forutseende at det ikke overføres sentrale midler til etableringen. I denne situasjonen vil en større frihet innenfor rammen gi bedre muligheter til lokale tilpasninger og hensiktsmessig ressursutnyttelse.

30/60stp- problematikk på 5-10-studiet.

Forskriften, slik den foreligger, binder studentene på 5-10-utdanningen til bare å kunne velge sitt eventuelle 30stp emne i fjerde studieår. Vi ønsker ikke en slik binding, og vi foreslår at det i stedet for fag 2 og fag 3 i kronologisk rekkefølge kan stå fag 2 eller fag 3, og at studentene kan velge friere ved at emnene på 30 studiepoeng kan komme hvor som helst i løpet.

Praksis

Universitetet i Agder merker seg at det i forskriften angis et minstemål for praksis i utdanningene, og er glad for fleksibiliteten til å øke praksismengden, jfr. intensjoner i St.meld. nr. 11. En slik økning vil likevel vanskelig la seg gjøre uten økt økonomisk ramme.

Vi støtter forskriftens bestemmelse om praksis i alle fire årene, og at praksisperiodene har en tydelig progresjon. Vi savner imidlertid muligheten for å benytte en del av praksisdagene, for eksempel 10/100, til relevant praksis utenom ordinær grunnskole, enten ved institusjoner i Norge eller i utlandet. Vi mener lærerstudenter har behov for å møte utfordringer ut over skolens hverdag. Selv om hoveddelen av praksisopplæringen skal være på det trinnet de utdanner seg for, mener vi at studentene må få innblikk i andre aldersgrupper og kjennskap til overgangene mellom barnehage, barnetrinn, ungdomstrinn og videregående opplæring. Vi vil også understreke betydningen av å kunne ta deler av praksisdagene på skoler i utlandet, veiledet av praksislærere som er godkjent av hjemmeinstitusjonen.

Under omtale av praksisopplæringsens omfang (s. 7) leser vi at *Praksisopplæringen skal inngå som en integrert del av alle fagene i utdanningene*. Under rammeplanutvalgets vurderinger på side 11 heter det *...skal være en integrert del av undervisningsfagene og pedagogikk og elevkunnskap*. Departementet bør avklar om skolerrelevante fag skal ha obligatorisk praksis knyttet til seg.

Masterutdanning

Universitetet i Agder støtter rammeplanens positive omtale av muligheter for å ta relevante masterutdanninger etter bachelorgrad/3 år. Forholdet mellom denne forskriften og *Forskrift om krav til mastergrad må avklares*.

Til § 4 Nasjonale retningslinjer, programplan og indikatorer

Universitetet i Agder vil peke på at det er uheldig at institusjonene ikke gis anledning til å uttale seg om indikatorene og de nasjonale retningslinjer for fagene.

UiA ser behovet for at et organ på institusjonsnivå vedtar programplanen. Siden det i utkastet ikke står *styret selv*, regner vi med at styret kan delegerer dette til et annet institusjonsutvalg, som UiAs sentrale studieutvalg.

Til § 5 Fritaksbestemmelser

Universitetet i Agder finner fritaksbestemmelsene i tredje avsnitt uklare m.h.t. studenter i grunnskolelærerutdanningen for 5.-10. trinn som ikke velger norsk i fagkretsen. Slik vi leser paragrafen, kan disse studentene gis fritak for prøve i den ene av målformene i norsk (sidemål), men ikke i den andre (hovedmål). Vi ber departementet tydeliggjøre i den endelige versjonen av rammeplanen eller i merknadene til paragrafene hvordan dette skal oppfattes. Vi finner det også problematisk at en stor del av kandidatene fra grunnskolelærerutdanningen for 5.-10. trinn ikke vil oppfylle punktet under læringsutbytte i § 2 om å mestre norsk skriftlig både bokmål og nynorsk.

Til § 6 Ikrafttredelse og overgangsregler

Basert på erfaringer fra tidligere rammeplanendringer mener Universitetet i Agder fristen for å avlegge eksamen etter tidligere rammeplaner er for kort, og foreslår at denne utsettes til 31.12.2017.

Avsluttende merknader

Universitetet i Agder vil understreke at en mer fleksibel forskrift ville hatt større bærekraft, og mindre risiko for revisjon i løpet av de nærmeste årene.

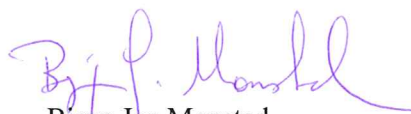
Selv med de foreslåtte føringer, må vi anta at det ikke vil være mulig å harmonisere innholdet i fagene mellom ulike institusjoner slik at studenter som bytter institusjon, ikke får overlapping. UiA vil for øvrig gjenta at vår erfaringsbaserte kunnskap tilsier at svært få studenter er innstilt på å bytte institusjon etter de første to årene. Mobilitet som argument for begrensning av fleksibilitet bør derfor tillegges liten vekt, med mindre departementet har forskningsbasert kunnskap som motsier våre erfaringer.

Med hilsen

Marit Aamodt Nielsen

viserektor

Bjørn Jan Monstad

studiedirektør